

การวิจัยและพัฒนาแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ
RESEARCH AND DEVELOPMENT ON THE ASEAN EDUCATIONAL STRATEGIC PLAN
OF THE MINISTRY OF EDUCATION

นางสาวนงศลิณี โมลิกะ
รักษาการในตำแหน่งที่ปรึกษาด้านนโยบายและยุทธศาสตร์
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เรื่อง การวิจัยและพัฒนาแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) พัฒนาแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ 2) สร้างแนวทางการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ 3) ศึกษาผลการดำเนินงานแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และ 4) จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ การวิเคราะห์เอกสาร การตอบแบบสอบถาม และการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) สามารถนำเสนอพบสรุปได้ ดังนี้

1. การพัฒนาแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

1.1 การจัดทำแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาในปีถัดไป ควรมีการบูรณาการแผนยุทธศาสตร์ด้านที่มีความซ้ำซ้อนกัน หรือเนื้อหาใกล้เคียงกันเข้าด้วยกัน

1.2 การวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ พ.ศ. 2558 - 2562 มีการปรับปรุงพัฒนาด้านยุทธศาสตร์และกลยุทธ์การดำเนินงาน ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 เสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ควรยกเลิกกลยุทธ์ที่ 1.1 คือ สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเทศไทยและความรู้พื้นฐานของประเทศ สมาชิกอาเซียน โดยเฉพาะองค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และประเพณีของประเทศสมาชิกอาเซียน รวมถึงความเป็นพลเมืองอาเซียน เนื่องจากปัจจุบันประเทศไทยได้เข้าสู่อาเซียนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว และกลยุทธ์ที่ 1.2 - 1.4 คงไว้เช่นเดิม คือ พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และประเพณีของอาเซียน บูรณาการความรู้เกี่ยวกับประเทศสมาชิกอาเซียนไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอนทุกระดับ และจัดตั้งศูนย์ข้อมูลอาเซียนศึกษาเพื่อทำหน้าที่เป็นคลังความรู้ระดับชาติและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนเกี่ยวกับอาเซียนและประชาคมอาเซียนและพัฒนากลไกการเข้าถึงข้อมูลของภาคส่วนต่าง ๆ โดยใช้เทคโนโลยีทุกรูปแบบ เนื่องจากการพัฒนาบุคลากรบูรณาการความรู้และการจัดตั้งศูนย์อาเซียนศึกษายังเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยกระดับคุณภาพและสร้างโอกาสทางการศึกษา ไม่มีการเพิ่มหรือลดกลยุทธ์ในการทำงาน เนื่องจากมีความครอบคลุมภารกิจดำเนินการดำเนินงานอยู่แล้ว

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ผลิดกำลังคนให้มีทักษะสอดคล้องกับตลาดแรงงานอาเซียน เพิ่มกลยุทธ์ด้านการพัฒนาวัตร การสร้างความสามารถในการแข่งขัน และการพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพิ่มกลยุทธ์ ด้านการวิจัยและพัฒนา (R&D) การรับรู้เท่าทันดิจิทัล (Digital) เนื่องจากในปัจจุบันการพัฒนาและรู้เท่าทันดิจิทัลเป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อต่อการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนากลไกที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับการเคลื่อนย้าย/แลกเปลี่ยน และยุทธศาสตร์ที่ 6 เสริมสร้างเครือข่ายระหว่างกันในภูมิภาคควรวุฒนาการรวมกันเป็นยุทธศาสตร์เดียวกัน และเพิ่มเติมกลยุทธ์การดำเนินงาน คือ การเข้าใจยอมรับท่ามกลางความหลากหลายของประชาคมอาเซียน การสร้างโอกาสความเสมอภาคทางสังคม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรม และการศึกษาดูงาน

1.3 การบูรณาการการทำงานทั้งภายใน/ภายนอก/ระหว่างหน่วยงานในระดับกระทรวง และเน้นการให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนปฏิรูปประเทศ รวมทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับใหม่

1.4 กระทรวงศึกษาธิการต้องมีความชัดเจนว่าจะพัฒนาคนไปในรูปแบบใด เพื่อเป็นกรอบแนวทางยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาในอาเซียน

1.5 การสรุปผลการดำเนินงานที่มีความเป็นไปได้ ประสบความสำเร็จ เพื่อพัฒนางานต่อไปอย่างมีทิศทาง โดยคำนึงถึงกระแสการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว

1.6 การเขียนยุทธศาสตร์ต้องใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย

1.7 การดำเนินงานมีการวิเคราะห์ SWOT ทำให้เห็นจุดแข็ง โอกาส จุดอ่อน ภัยคุกคาม จึงต้องดำเนินการในด้านที่เป็นความเข้มแข็งและโอกาสก่อน เพื่อให้เห็นผลเป็นรูปธรรมและจุดอ่อน ภัยคุกคาม จะได้อ่อนตัวลง

1.8 จัดทำตัวชี้วัด (KPI) ในการดำเนินงาน เพื่อที่จะได้เห็นผลสัมฤทธิ์ของแต่ละยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน

2. การสร้างแนวทางการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

2.1 การสร้างการรับรู้

2.1.1 การประชาสัมพันธ์

ดำเนินการประชาสัมพันธ์ และรายงานผลการวิจัยและพัฒนาแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ได้รับรู้ข้อมูล สารสนเทศของการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา และสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และนอกจากนี้ยังได้เผยแพร่ข้อมูลผลการวิจัยทางเว็บไซต์ของสำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (www.bic.moe.go.th) และเว็บไซต์ของศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (<http://www.asean.moe.go.th>) ด้วย

2.1.2 การจัดประชุม

ดำเนินการจัดประชุมต่าง ๆ เพื่อสร้างแนวทางการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์อาเซียน ด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ การจัดประชุมสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดทางการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ การจัดประชุมคณะกรรมการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์อาเซียน ด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ การจัดประชุมคณะทำงานย่อยเพื่อบูรณาการโครงการและ กิจกรรมทางการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ การจัดประชุมคณะกรรมการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และการจัดประชุมคณะทำงานยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการด้านอาเซียนของกระทรวงศึกษาธิการ

2.1.3 สร้างความรู้ความเข้าใจ

สอดแทรกการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ในการร่วมประชุมต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับใหม่ให้มีความเข้าใจตรงกันและมีทิศทาง การดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ยังได้เผยแพร่ข้อมูลผลการวิจัยทางเว็บไซต์ของสำนัก ความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (www.bic.moe.go.th) และเว็บไซต์ของ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (<http://www.asean.moe.go.th>) เพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางในการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับบุคคลอื่น ๆ มากยิ่งขึ้น

2.2 การวางระบบการขับเคลื่อน

2.2.1 ด้านการวางแผน

2.2.1.1 การจัดทำแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาในปีถัดไป ควรมีการบูรณา การแผนยุทธศาสตร์ด้านที่มีความซ้ำซ้อนกัน หรือเนื้อหาใกล้เคียงเข้าด้วยกัน

2.2.1.2 การปรับปรุงพัฒนาหรือเพิ่มยุทธศาสตร์ย่อย ด้านการวิจัยและพัฒนา (R&D) การพัฒนานวัตกรรม การรับรู้เท่าทันดิจิทัล (Digital) การเข้าใจยอมรับท่ามกลางความหลากหลายของ ประชาคมอาเซียน การศึกษาดูงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้นวัตกรรม การสร้างความสามารถในการแข่งขัน การ พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ และการสร้างโอกาสความเสมอภาคทางสังคม

2.2.1.3 การบูรณาการองค์ความรู้อาเซียนสู่การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ที่เป็น รูปธรรมทั้งภายใน/ภายนอก/ระหว่างหน่วยงานในระดับกระทรวง และเน้นการให้ความสำคัญในการ เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศ รวมทั้ง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับใหม่

2.2.1.4 การเขียนยุทธศาสตร์ควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย

2.2.1.5 การประชาสัมพันธ์หรือให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับความสำคัญของ อาเซียน

2.2.1.6 การกำหนดแนวทางการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ให้มีความชัดเจน

2.2.1.7 การวางแผนให้เป็นรูปธรรมจากหน่วยงานต้นสังกัด

2.2.1.8 การเผยแพร่ข้อมูลของแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการให้ทั่วถึงและชัดเจน

2.2.2 ด้านการบริหารจัดการ

2.2.2.1 การกำหนดนโยบายของกระทรวงควรมีความต่อเนื่องในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษา ซึ่งบางครั้งไม่ได้เป็นจุดเน้นที่สถานศึกษาต้องขับเคลื่อน

2.2.2.2 เนื้อหาหลักสูตรควรมีการปรับปรุงให้ทันสมัยและก้าวทันต่อเทคโนโลยีมากยิ่งขึ้น

2.2.2.3 ส่งเสริมและสนับสนุนสื่อและอุปกรณ์ในการให้ความรู้เกี่ยวกับประเทศสมาชิกในอาเซียน

2.2.2.4 เพิ่มช่องทางการกระจายโอกาสการรับข่าวสารในพื้นที่ห่างไกล

2.2.2.5 ส่งเสริมความพร้อมของประชาชนในการเป็นประชาคมอาเซียนให้ทั่วถึง

2.2.3 ด้านการปฏิบัติงาน

2.2.3.1 กำหนดตัวชี้วัด (KPI) หรือแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน

2.2.3.2 การพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาเซียนให้สม่ำเสมอ เพื่อสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนให้ชัดเจน

2.2.3.3 สร้างความต่อเนื่องในการดำเนินงานให้บรรลุผลในทุกประเด็นยุทธศาสตร์ย่อย

2.2.3.4 การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ควรให้สถานศึกษาหรือผู้ปฏิบัติมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการหรือแนวทางในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการดำเนินงาน

2.2.3.5 กระทรวงศึกษาธิการควรมีบทบาทมากยิ่งขึ้นในการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษา

2.2.4 ด้านบุคลากร

2.2.4.1 ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถด้านภาษาเพื่อพัฒนานักเรียน นักศึกษาให้ทั่วถึง และสามารถติดต่อประสานงานเครือข่ายด้านการศึกษาอาเซียนได้

2.2.4.2 ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีครูผู้สอนที่เป็นเจ้าของภาษา

2.2.4.3 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนหรือผู้นำกิจกรรมชมรมอาเซียนมีประสบการณ์หรือเทคนิคการจัดกิจกรรมมากยิ่งขึ้น

2.2.4.4 ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากร นักเรียน ตรีชนกและเห็นความสำคัญในการดำเนินงานอาเซียน

2.2.4.5 ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรมีความพร้อมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มประเทศในสมาชิกอาเซียน

2.2.5 ด้านงบประมาณ

2.2.5.1 จัดสรรงบประมาณในการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาด้านอาเซียนอย่างทั่วถึง

2.2.5.2 การจัดสรรงบประมาณโดยตรงด้านอาเซียน เพื่อให้สามารถดำเนินการตามยุทธศาสตร์ทั้ง 6 ด้านได้อย่างเต็มที่และสมบูรณ์

2.2.5.3 จัดสรรค่าตอบแทนครูผู้สอนจากต่างประเทศให้ครอบคลุมเนื่องจากบางประเทศ มีค่าใช้จ่ายสูง

2.2.5.4 สนับสนุนงบประมาณในการศึกษาดูงานในประเทศสมาชิกอาเซียน

2.2.5.5 การกำหนดนโยบายให้มีการจัดสรรงบประมาณลงสู่ระดับปฏิบัติโดยตรง เนื่องจากส่วนใหญ่ได้มีการจัดสรรไปยังระดับต้นสังกัด ซึ่งจะเน้นการอบรม สัมมนา ค่าที่พัก ค่าตอบแทนวิทยากร แต่ผู้ปฏิบัติระดับโรงเรียน ไม่มีงบประมาณสำหรับการพัฒนา ดังนั้นการดำเนินการจึงไม่บรรลุเป้าหมายและไม่เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์

2.2.6 ด้านการติดตามประเมินผล

2.2.6.1 การกำกับ ดูแล นิเทศ เป็นระยะและต่อเนื่อง

2.2.6.2 การติดตามประเมินผลอย่างเป็นรูปแบบและต่อเนื่องจากหน่วยงานต้นสังกัด

2.2.6.3 การสรุปผลการดำเนินงานที่มีความเป็นไปได้ ประสบความสำเร็จ เพื่อพัฒนางานต่อไปอย่างมีทิศทาง โดยคำนึงถึงกระแสการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว

2.2.6.4 การวิเคราะห์ SWOT หาจุดแข็ง โอกาส จุดอ่อน ภัยคุกคาม เพื่อให้เห็นผลเป็นรูปธรรม พร้อมทั้งลดจุดอ่อน และภัยคุกคามลง

3. การศึกษาผลการดำเนินงานแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

การวิจัยและพัฒนาแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้บริหารสถานศึกษาจากสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สถานศึกษาขนาดใหญ่) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย(สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ) รวมทั้งข้าราชการครู พนักงานราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวนทั้งสิ้น 302 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 272 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.07

3.1 การดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภาพรวม

การดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ตามกลยุทธ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีผลการดำเนินงานสูงสุด รองลงมา คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 เสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ยุทธศาสตร์ที่ 3 ผลิดกำลังคนให้มีทักษะสอดคล้องกับตลาดแรงงานอาเซียน ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยกระดับคุณภาพและสร้างโอกาสทางการศึกษา ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนากลไกที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับการเคลื่อนย้าย/แลกเปลี่ยน และยุทธศาสตร์ที่ 6 เสริมสร้างเครือข่ายระหว่างกันในภูมิภาค ตามลำดับ

3.2 การดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการจำแนกตามยุทธศาสตร์

3.2.1 ยุทธศาสตร์ที่ 1 เสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนมีผลการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเทศไทยและความรู้พื้นฐานของประเทศสมาชิกอาเซียนโดยเฉพาะองค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และประเพณีของประเทศสมาชิกอาเซียน รวมถึงความเป็นพลเมืองอาเซียนมีผลการดำเนินงานสูงสุด รองลงมาคือ บูรณาการความรู้เกี่ยวกับประเทศสมาชิกอาเซียนไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอนทุกระดับ จัดตั้งศูนย์ข้อมูลอาเซียนศึกษาเพื่อทำหน้าที่เป็นคลังความรู้ระดับชาติและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนเกี่ยวกับอาเซียนและประชาคมอาเซียนและพัฒนากลไกการเข้าถึงข้อมูลของภาคส่วนต่าง ๆ โดยใช้เทคโนโลยีทุกรูปแบบและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และประเพณีของอาเซียน และผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพ คือ ด้านครู/บุคลากร มีความรู้ในการจัดการศึกษาเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ทั้งความรู้พื้นฐานของประเทศสมาชิกในอาเซียน ด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และประเพณี รวมทั้งการเป็นพลเมืองอาเซียน และมีความรู้ความเข้าใจในด้านต่าง ๆ สามารถบูรณาการและผลิตสื่อการเรียนด้านอาเซียนได้มากยิ่งขึ้น ด้านผู้เรียน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเทศไทยและความรู้พื้นฐานของประเทศสมาชิกในอาเซียน ด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และประเพณี รวมทั้งการเป็นพลเมืองอาเซียนและด้านหน่วยงาน มีการปรับปรุงหลักสูตรภาษาอังกฤษให้สามารถสื่อสารได้ จัดการเรียนการสอนที่บูรณาการกับประชาคมอาเซียนในทุกระดับชั้น มีหลักสูตรอาเซียนในทุกระดับชั้น ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการจัดตั้งศูนย์อาเซียนศึกษา และศูนย์การศึกษาภาษา เช่น เขมร พม่า เพื่อเป็นคลังความรู้ และจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพผู้เรียน

3.2.2 ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยกระดับคุณภาพและสร้างโอกาสทางการศึกษามีผลการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือ สนับสนุนการจัดกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมทักษะผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีคุณภาพ และเป็นไปตามมาตรฐานสากลมีผลการดำเนินงานสูงสุด รองลงมา คือ ส่งเสริมให้กลุ่มผู้ด้อยโอกาสได้มีโอกาสเข้ารับการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพ และทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ พัฒนาความรู้ภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียน และภาษาที่จำเป็นในการเจรจาจากประเทศคู่เจรจาให้แก่ผู้บริหาร ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับให้สามารถสื่อสารได้ จัดการอบรมพัฒนาครูและผู้บริหารทางการศึกษาเพื่อพัฒนาเพิ่มพูน ประสบการณ์ ทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นโดยเฉพาะภาษาอังกฤษเพื่อให้สามารถสื่อสารได้ ส่งเสริมบทบาทความเป็นผู้นำของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/หน่วยงานในระดับพื้นที่ สถานศึกษา สถาบันการศึกษา และแหล่งเรียนรู้ของไทย ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนบุคลากร ทั้งผู้บริหาร ครู อาจารย์ นักเรียน และนักศึกษา ให้ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเทศสมาชิกอาเซียน พัฒนาสถานศึกษาให้สามารถเปิดห้องเรียนพิเศษเพื่อปรับบรรยากาศการศึกษาให้รองรับการเป็นประชาคมอาเซียน และจัดตั้งกองทุนเพื่อเปิดโอกาสให้ครู และนักเรียนได้ไปมีประสบการณ์หรือศึกษาต่อในประเทศสมาชิกอาเซียน ตามลำดับ และผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพ คือ ด้านครู/บุคลากร และผู้บริหารมีประสบการณ์ และทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็น โดยเฉพาะด้านภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้นสามารถสื่อสารได้ เกิดทักษะการเรียนรู้จากการโครงการแลกเปลี่ยนครูผู้สอนจากประเทศสมาชิกอาเซียน และสามารถจัดการเรียนการสอนวิชาชีพระยะสั้นที่

หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้เรียนและตลาดแรงงาน ด้านผู้เรียน เป็นนักปฏิบัติที่ดี ซึ่งจะช่วยให้เกิดความพร้อมในตลาดแรงงาน มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการศึกษาดูงานในประเทศสมาชิกอาเซียน เกิดทักษะ ความรู้ภาษาอังกฤษ ภาษากัมพูชา จากกิจกรรมการแลกเปลี่ยนนักเรียน ทักษะการเรียนรู้ ในภาษาต่าง ๆ จากการส่งเสริมเรื่องภาษาในการจัดการเรียนการสอนเช่น มลายู ตากาล็อก จีน เกาหลี และญี่ปุ่น กลุ่มผู้ด้อยโอกาสได้เข้าถึงและได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพและทักษะต่าง ๆ มีโอกาสเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน และมีแหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน นวัตกรรม สื่อการเรียนรู้ให้มีคุณภาพสามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ และด้านหน่วยงาน เกิดเครือข่ายระหว่างประเทศสมาชิก เช่น โครงการโรงเรียนคู่พัฒนาไทย-อินโดนีเซีย และ Sister School เกิดความร่วมมือตกลงร่วมกัน (MOU) ระหว่างโรงเรียนกับมหาวิทยาลัยและโรงเรียนในประเทศมาเลเซียและประเทศอินโดนีเซีย มีมาตรฐาน OBECQA ในการยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการ สถานศึกษาในชนบทได้มาตรฐานเท่าเทียมกับโรงเรียนในเมือง และเปิดเสรีในด้านการศึกษารวมทั้งการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษาในภูมิภาค

3.2.3 ยุทธศาสตร์ที่ 3 ผลิตกำลังคนให้มีทักษะสอดคล้องกับตลาดแรงงานอาเซียนมีผลการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือเร่งรัดการพัฒนาศักยภาพด้านภาษาต่างประเทศของผู้เรียนควบคู่กับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีผลการดำเนินงานสูงสุด รองลงมา คือ สนับสนุนการพัฒนากรอบคุณวุฒิวิชาชีพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการรับรองด้านทักษะวิชาชีพ และเชื่อมโยงประสบการณ์ในการทำงานกับคำตอบแทน เพื่อเพิ่มผู้เรียนด้านอาชีวศึกษามากขึ้น ยกกระดับสมรรถนะผู้เรียนให้มีทักษะด้านวิชาชีพสูงขึ้นเพื่อสามารถเคลื่อนย้ายไปทำงานในอาเซียนได้ สนับสนุนการให้สถาบันอุดมศึกษาปฏิบัติตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติเพื่อประกันคุณภาพของบัณฑิตในแต่ละระดับคุณวุฒิและสาขาวิชา และส่งเสริมการเชื่อมโยงคุณวุฒิวิชาชีพมาตรฐานฝีมือแรงงานกับประเทศต่าง ๆ ในอาเซียนเพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ตามลำดับและผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพ คือ ด้านครู/บุคลากร มีความรู้ความชำนาญจากการส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาเพื่อเป็นต้นแบบให้ผู้เรียนได้ก้าวไปสู่ความเป็นมาตรฐานสากลของตลาดแรงงาน ด้านผู้เรียน มีทักษะในด้านวิชาชีพที่สูงขึ้น สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ มีทักษะด้านการโรงแรมในต่างประเทศ และมีทักษะด้านภาษา เช่น ภาษาจีน อังกฤษ จากสถานการณ์จริงในต่างประเทศ ยกกระดับสมรรถนะวิชาชีพให้กับผู้เรียนในทุกสาขางานให้มีทักษะวิชาชีพที่สูงขึ้น โดยการจัดในรูปแบบทวิภาคีจากความร่วมมือกับสถานประกอบการเพื่อให้ผู้เรียนสามารถแข่งขันได้ในระดับสากลและเชื่อมโยงการทดสอบมาตรฐานฝีมือเข้ากับคุณวุฒิวิชาชีพและมาตรฐานฝีมือแรงงานให้มีมาตรฐานใกล้เคียงกัน และผู้เรียนได้รับการพัฒนาฝีมือแรงงานโดยการฝึกปฏิบัติจริงเพื่อให้ได้มาตรฐานตามที่กำหนดซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการประกอบอาชีพในอนาคต และด้านหน่วยงาน-บูรณาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะนักเรียนในรายวิชาเพิ่มเติม เช่น การออกแบบ หุ่นยนต์ การเกษตร และคหกรรม และมีฐานข้อมูลความต้องการของตลาดแรงงานในประเทศกลุ่มอาเซียนจากการวิเคราะห์ภาพรวมของประเทศอาเซียนในการพัฒนาการผลิตกำลังคนกับตลาดแรงงานอาเซียน

3.2.4 ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีผลการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือพัฒนาผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีผลการดำเนินงานสูงสุด รองลงมา คือ สนับสนุนการใช้เทคโนโลยี

สารสนเทศและการสื่อสารทุกประเภทเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน การทำงาน และการดำรงชีวิตประจำวันอย่างเข้มแข็ง และสนับสนุนการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับอาเซียนอย่างเป็นรูปธรรม ตามลำดับและผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพ คือ ด้านครู/บุคลากร สามารถนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เช่น การสร้างผลงาน สร้างสื่อ หรือเกมส์ที่ใช้ในห้องเรียน การใช้งานโปรแกรม Google classroom และ Application ในการเรียนการสอน ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านผู้เรียน สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนและมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่สูงขึ้น มีความรู้และทักษะ จากกิจกรรมการเรียนการสอนด้าน ICT การพัฒนาห้องเรียนคุณภาพด้านเทคโนโลยี และ ICT มีความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีในการสืบค้น นำเสนอ และเผยแพร่ผลงาน และสามารถใช้อินเทอร์เน็ตสมาทโฟน ในการขายสินค้าออนไลน์ การใช้ Facebook Line เพื่อสร้างงานสร้างรายได้ ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ และด้านหน่วยงาน สามารถใช้โครงข่ายทางเทคโนโลยีต่อเชื่อมได้สะดวก และรวดเร็ว ในทุกประเทศสมาชิกอาเซียน โรงเรียน ผู้ปกครอง ครูสามารถตรวจสอบ วันเวลาการมาเรียน การขาดเรียน รวมถึงคะแนนเก็บ คะแนนความประพฤติของนักเรียนได้ จากการพัฒนาโปรแกรม I Student สามารถยกระดับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพ เกิดการเชื่อมโยงของระบบในองค์กรรวมทั้งสอดคล้องกับวิถีชีวิตในยุคดิจิทัล และเสริมสร้างสังคมนวัตกรรม สนับสนุนให้สถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับทุกประเภททางการศึกษาเข้าถึงทรัพยากรและระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ มีการจัดทำระบบฐานข้อมูล

3.2.5 ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนากลไกที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับการเคลื่อนย้าย/แลกเปลี่ยนมีผลการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือ เผยแพร่และให้ความรู้คนไทยเกี่ยวกับมาตรฐาน กฎระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนมีผลการดำเนินงานสูงสุด รองลงมา คือ พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการเคลื่อนย้ายและแลกเปลี่ยนบุคลากรในอาเซียน จัดตั้งหน่วยงานหรือมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบจัดทำคู่มืองานด้านการศึกษาของอาเซียนเป็นการเฉพาะ พัฒนามาตรฐาน กฎระเบียบ และกฎหมายที่สนับสนุนการเคลื่อนย้าย/แลกเปลี่ยนนักเรียน นักศึกษา และประชากรวัยแรงงาน และพัฒนากลไกการเชื่อมโยงกรอบคุณวุฒิแห่งชาติกับกรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียน ตามลำดับ และผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพ คือ ด้านครู/บุคลากร มีความพร้อมด้านวิชาชีพเพื่อรองรับการโยกย้ายและแลกเปลี่ยนบุคลากรในอาเซียนแต่ยังไม่มากเท่าที่ควร ด้านผู้เรียน สามารถรับรู้ถึงมาตรฐาน กฎ ระเบียบ และกฎหมายต่าง ๆ แต่ ยังไม่สามารถดำเนินการตามได้ เนื่องจากยังไม่มีความพร้อมหรือได้รับการสนับสนุนเท่าที่ควร และด้านหน่วยงาน ซึ่งหน่วยงานที่เป็นต้นแบบยังมีไม่เพียงพอด้านอาเซียนส่งผลให้การพัฒนากฎ ระเบียบ หรือกฎหมายที่จะส่งเสริมสนับสนุนการเคลื่อนย้ายแลกเปลี่ยนระหว่างอาเซียนยังไม่ดีเท่าที่ควร มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการเคลื่อนย้ายแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนให้เห็นเป็นรูปธรรมอยู่บ้างแต่ยังไม่ครอบคลุมทุกด้าน เช่น ด้านบุคลากร

3.2.6 ยุทธศาสตร์ที่ 6 เสริมสร้างเครือข่ายระหว่างกันในภูมิภาคมีผลการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือ ส่งเสริมการดำเนินความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชน และ/หรือสถาบันการศึกษาของประเทศสมาชิกอาเซียน ประเทศคู่เจรจา รวมทั้งภาคีเครือข่ายมีผล

การดำเนินงานสูงสุด รองลงมา คือ ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายของนักเรียน นักศึกษา ครู อาจารย์ นักวิจัยของประเทศสมาชิกอาเซียนและประเทศคู่เจรจา ส่งเสริมความร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศและภาคประชาสังคมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพื่อสร้างเครือข่ายระหว่างกันในอาเซียน และส่งเสริมความร่วมมือกับสถานประกอบการที่มีศักยภาพในภูมิภาคอาเซียน ตามลำดับ และผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพ คือ ครู/บุคลากร เกิดการสร้างเครือข่ายด้วยการแลกเปลี่ยนบุคลากรทางการศึกษา ทั้งครูและนักเรียน รวมถึงการจัดกิจกรรมการขยายความร่วมมือด้านวิชาการ ศิลปะ วัฒนธรรมกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ ด้านผู้เรียน เกิดการเรียนรู้จากการศึกษาดูงาน การเข้าค่าย กิจกรรมต่าง ๆ กับ ประเทศสมาชิกอาเซียน และหน่วยงาน มีการลงนามข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) กับสถานประกอบการที่มีศักยภาพในภูมิภาคของอาเซียนและมหาวิทยาลัยในประเทศอาเซียน และมีหน่วยงานเครือข่ายจากการจัดกิจกรรมโครงการ Leadership /Thailand Education HUB

4. การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

4.1 การสร้างความตระหนักรู้ ควรมีการรายงานผลการวิจัยและพัฒนาแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทราบถึงข้อมูลและสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ในการวางแผน การบริหารจัดการด้านที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เช่น สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา และสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ควรมีการประชาสัมพันธ์การพัฒนาแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาไปตามหน่วยงานหรือสถานศึกษาต่าง ๆ และเว็บไซต์ รวมทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ หรือเอกสารต่าง ๆ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลให้นักเรียน ครู บุคลากร ผู้บริหาร และประชาชนทั่วไปได้ทราบและเห็นความสำคัญของประชาคมอาเซียนด้านการศึกษาที่จะเกิดขึ้นใหม่ความทันสมัยและก้าวทันต่อโลกในยุคปัจจุบัน และการสร้างความรู้ความเข้าใจควรมีการสอดแทรกไปตามข่าวสาร การประชุมต่าง ๆ ของกระทรวง เพื่อเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับใหม่ให้มีความเข้าใจตรงกันและมีทิศทางดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน

4.2 การวางระบบการขับเคลื่อน

4.2.1 ด้านการวางแผน การจัดทำแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาในปีถัดไป ควรมีการบูรณาการแผนยุทธศาสตร์ด้านที่มีความซ้ำซ้อนกัน หรือเนื้อหาใกล้เคียงกันเข้าด้วยกัน พร้อมทั้งการปรับปรุงพัฒนาหรือเพิ่มยุทธศาสตร์ย่อยด้านการวิจัยและพัฒนา (R&D) การพัฒนานวัตกรรม การรับรู้เท่าทันดิจิทัล (Digital) การเข้าใจยอมรับท่ามกลางความหลากหลายของประชาคมอาเซียน การศึกษาดูงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้นวัตกรรม การสร้างความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ และการสร้างโอกาสความเสมอภาคทางสังคม มีการบูรณาการองค์ความรู้อาเซียนสู่การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ที่เป็นรูปธรรมทั้งภายใน/ภายนอก/ระหว่างหน่วยงานในระดับกระทรวง และเน้นการให้ความสำคัญในการเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศ รวมทั้ง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับใหม่ โดยการเขียนยุทธศาสตร์ควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย มีการประชาสัมพันธ์หรือให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับความสำคัญของอาเซียนมีการกำหนดแนวทางการดำเนินการตามแผน

ยุทธศาสตร์ให้มีความชัดเจน มีการวางแผนให้เป็นรูปธรรมจากหน่วยงานต้นสังกัด และมีการเผยแพร่ข้อมูลของแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการให้ทั่วถึงและชัดเจน

4.2.2 ด้านการบริหารจัดการ การจัดทำแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาในปีถัดไป ควรมีการกำหนดนโยบายของกระทรวงให้มีความต่อเนื่องในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาซึ่งบางครั้งไม่ได้เป็นจุดเน้นที่สถานศึกษาต้องขับเคลื่อน ด้านเนื้อหาหลักสูตรควรมีการปรับปรุงให้ทันสมัยและก้าวทันต่อเทคโนโลยีมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งเพิ่มช่องทางการกระจายโอกาสการรับข่าวสารในพื้นที่ห่างไกล และส่งเสริมความพร้อมของประชาชนในการเป็นประชาคมอาเซียนให้ทั่วถึง

4.2.3 ด้านการปฏิบัติงาน การจัดทำแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาในปีถัดไป ควรมีการกำหนดตัวชี้วัด (KPI) หรือแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน มีการพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาเซียนให้สม่ำเสมอ เพื่อสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนให้ชัดเจน มีความต่อเนื่องในการดำเนินงานให้บรรลุผลในทุกประเด็นยุทธศาสตร์ย่อย ควรให้สถานศึกษาหรือผู้ปฏิบัติมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการหรือแนวทางในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการดำเนินงาน และกระทรวงศึกษาธิการควรมีบทบาทมากยิ่งขึ้นในการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษา

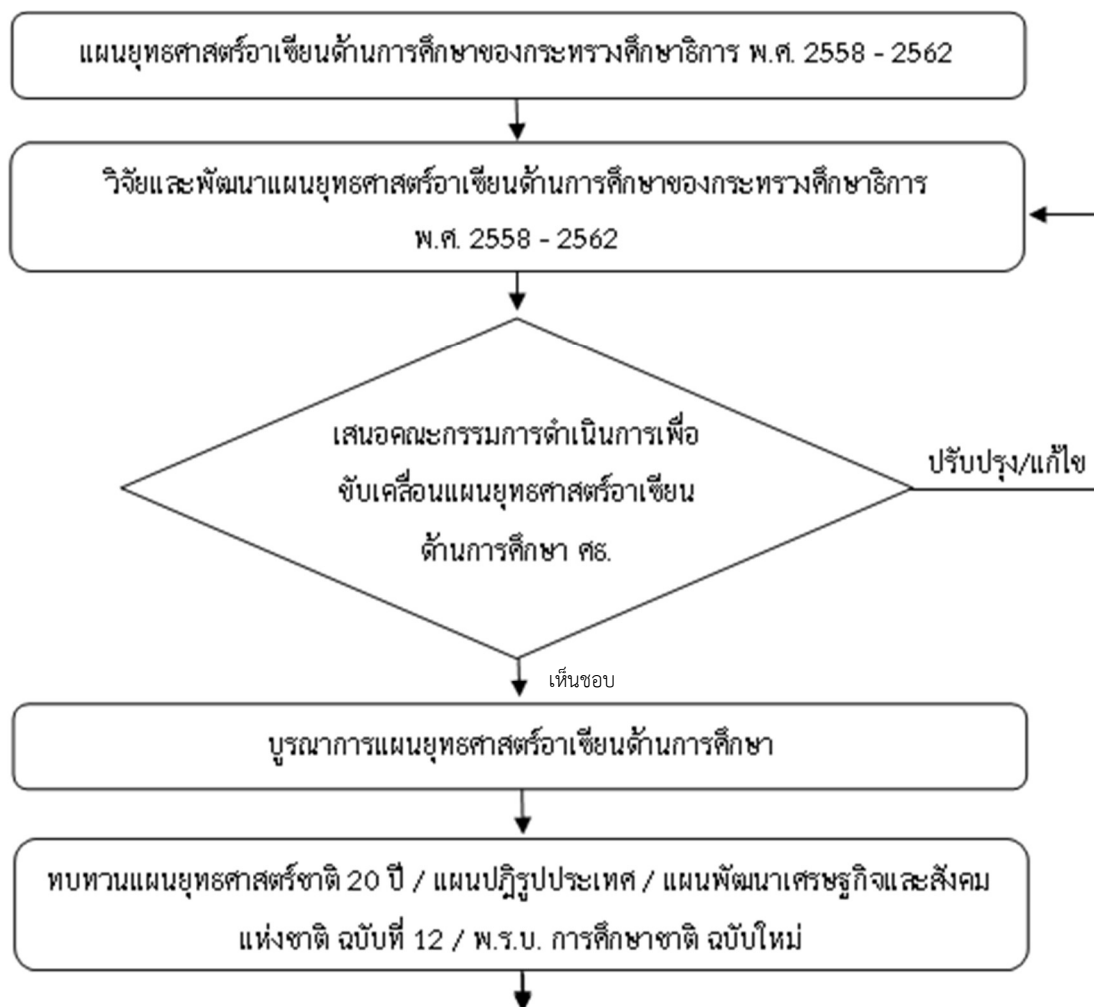
4.2.4 ด้านบุคลากร การจัดทำแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาในปีถัดไป ควรส่งเสริมและพัฒนาด้านบุคลากรของสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถด้านภาษา เพื่อพัฒนานักเรียน นักศึกษาให้ทั่วถึง และสามารถติดต่อประสานงานเครือข่ายด้านการศึกษาอาเซียนได้ การจ้างครูผู้สอนที่เป็นเจ้าของภาษา ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนหรือผู้นำกิจกรรมชมรมอาเซียนมีประสบการณ์หรือเทคนิค การจัดกิจกรรมมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งให้บุคลากร นักเรียน ตระหนักและเห็นความสำคัญ ในการดำเนินงานอาเซียน และให้บุคลากรมีความพร้อมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มประเทศในสมาชิกอาเซียน

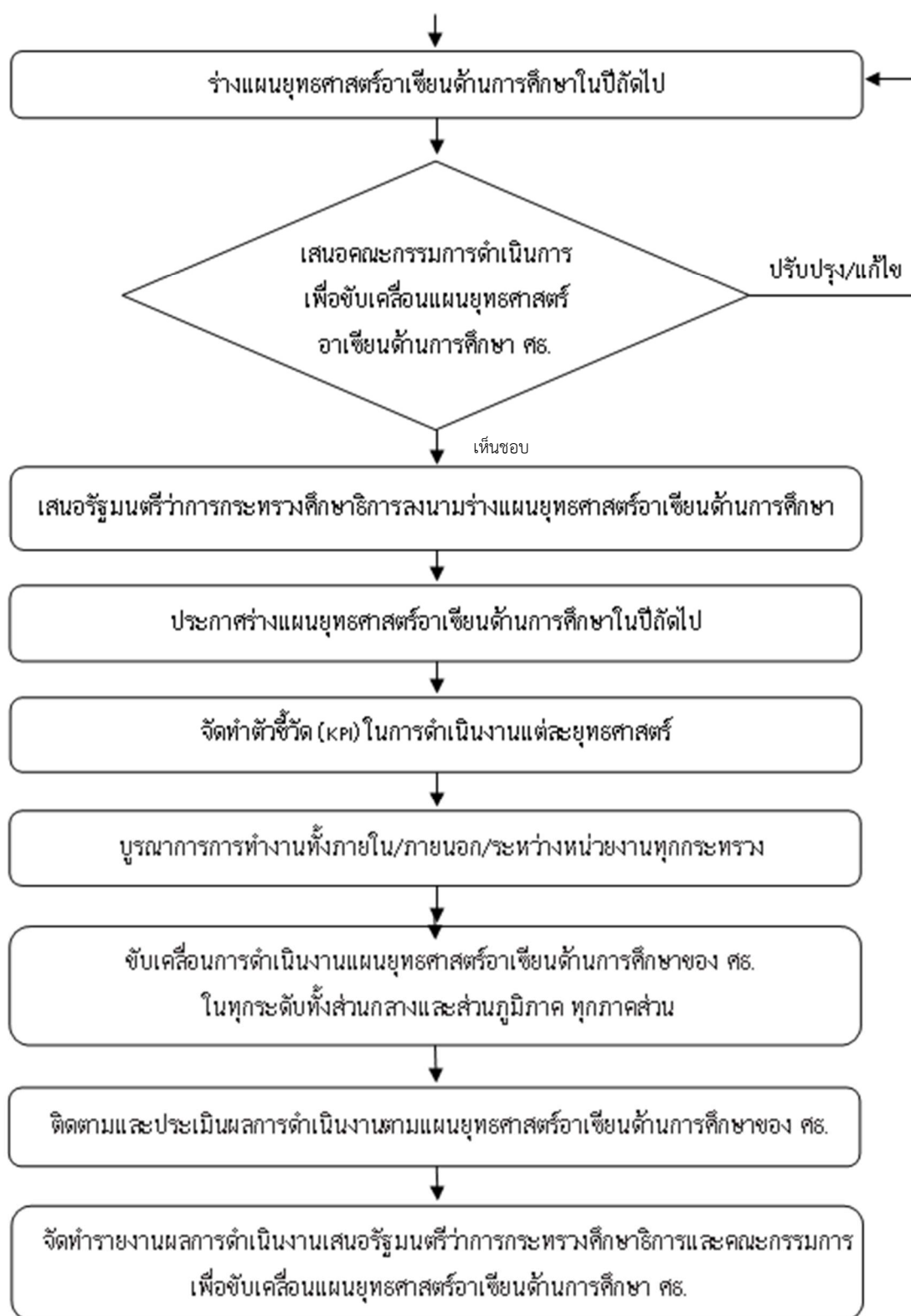
4.2.5 ด้านงบประมาณ การจัดทำแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาในปีถัดไป ควรมีการจัดสรรงบประมาณในการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาด้านอาเซียนอย่างทั่วถึง ในด้านอาเซียนโดยตรง เพื่อให้สามารถดำเนินการตามยุทธศาสตร์ทั้ง 6 ด้านได้อย่างเต็มที่และสมบูรณ์ จัดสรรค่าตอบแทนครูผู้สอนจากต่างประเทศให้ครอบคลุมเนื่องจากบางประเทศมีค่าใช้จ่ายสูง สนับสนุนงบประมาณในการศึกษาดูงานในประเทศสมาชิกอาเซียน และการกำหนดนโยบายให้มีการจัดสรรงบประมาณลงสู่ระดับปฏิบัติโดยตรง เนื่องจากส่วนใหญ่ได้มีการจัดสรรไปยังระดับต้นสังกัด ซึ่งจะเน้นการอบรม สัมมนา ค่าที่พัก ค่าตอบแทนวิทยากร แต่ผู้ปฏิบัติระดับโรงเรียน ไม่มีงบประมาณสำหรับการพัฒนา ดังนั้นการดำเนินการจึงไม่บรรลุเป้าหมายและไม่เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์

4.2.6 ด้านการติดตามประเมินผล การจัดทำแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาในปีถัดไป ควรมีการกำกับ ดูแล นิเทศเป็นระยะและต่อเนื่องอย่างเป็นรูปแบบและต่อเนื่องจากหน่วยงานต้นสังกัด การสรุปผลการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จเป็นรูปธรรมมีความเป็นไปได้เพื่อให้อาจสามารถพัฒนาต่อไปอย่างมีทิศทางได้ โดยคำนึงถึงกระแสการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว และควรมีการวิเคราะห์ SWOT หาจุดแข็ง โอกาส จุดอ่อน ภัยคุกคาม เพื่อให้เห็นผลเป็นรูปธรรม พร้อมทั้งลดจุดอ่อน และภัยคุกคามลง

รูปแบบ (Model) การวิจัยและพัฒนาแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาของ
กระทรวงศึกษาธิการ

จากการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยสามารถสร้างรูปแบบ (Model) เพื่อพัฒนาแผนยุทธศาสตร์อาเซียน
ด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฯ ได้ ดังนี้

ภาพที่ 1 รูปแบบ (Model) การวิจัยและพัฒนาแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

จากรูปแบบ (Model) ดังกล่าว สามารถอธิบายได้ คือ 1) การศึกษาวิเคราะห์แผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2558 – 2562) 2) วิจัยและพัฒนาแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องที่พบจากการดำเนินงานที่ผ่านมา 3) เสนอต่อคณะกรรมการดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องที่ค้นพบ หากไม่ผ่านการพิจารณาให้กลับไปสู่ขั้นตอนที่ 2 อีกครั้ง 4) หากได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ฯ เรียบร้อยแล้ว ให้บูรณาการแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษา โดยการสร้างแนวทางการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ โดยคำนึงถึงประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องตามขั้นตอนถัดไป 5) ทบทวนแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี / แผนปฏิรูปประเทศ / แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 / พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับใหม่ เพื่อให้ครอบคลุมยุทธศาสตร์และกลยุทธ์การดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ 6) ร่างแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาในปีถัดไป 7) เสนอต่อคณะกรรมการดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อพิจารณาร่างแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาในปีถัดไป หากไม่ผ่านการพิจารณาให้กลับไปสู่ขั้นตอนที่ 6 อีกครั้ง 8) หากได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ฯ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ให้เสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อพิจารณาลงนามร่างแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษา 9) ประกาศร่างแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาในปีถัดไป 10) จัดทำตัวชี้วัด (KPI) ในการดำเนินงานแต่ละยุทธศาสตร์ โดยคำนึงถึงประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังขั้นตอนถัดไป 11) บูรณาการการทำงานทั้งภายใน/ภายนอก/ระหว่างหน่วยงานทุกกระทรวงให้มีความชัดเจน ครอบคลุม และใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย 12) ขับเคลื่อนการดำเนินงานแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในทุกระดับทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคทุกภาคส่วน หรือเผยแพร่ไปยังกลุ่มผู้ปฏิบัติงานให้ครอบคลุมและทั่วถึง 13) มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ 3 ระยะ คือ ก่อนการดำเนินงาน ระหว่างการดำเนินงาน และหลังการดำเนิน และ 14) จัดทำรายงานผลการดำเนินงานเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการและคณะกรรมการเพื่อขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ